

SIRIUS OPRECHT

EDITIE 02 APRIL 2020

TUSSEN HEMEL EN AARDE

**RUIMTERECHT
LUCHTVAARTRECHT
RELIGIERECHT**

COLOFON

Oprecht is het verenigingsblad van studievereniging Sirius binnen het Utrecht Law College. De Oprecht wordt geschreven door een actieve commissie van zeven leden.

Heb je reacties naar aanleiding van deze editie of heb je ideeën voor een volgende Oprecht? Laat het dan weten aan de redactie.

Jaargang 15, nummer 2

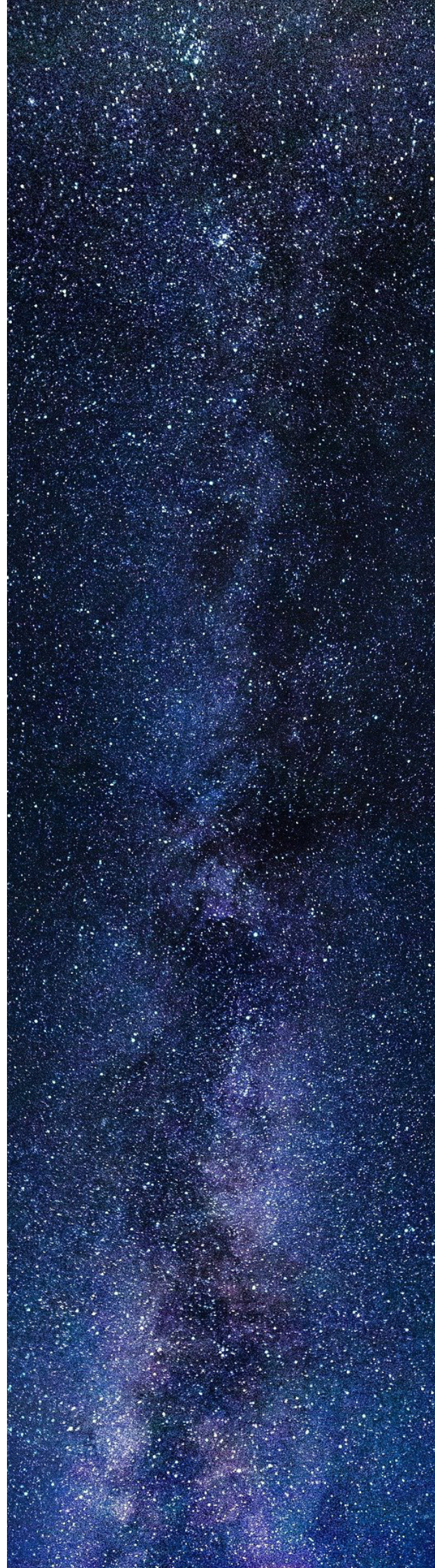
Digitale uitgave

Hoofdredactie
Arjan Boot

Redactie
Sophie van Bergen, Arjan Boot, Luca Fokker, Nick de Hek, Bente de Leeuw, Sam Visser en Maaïke Zuurmond

Vormgeving
Bente de Leeuw

Met speciale dank aan:
Het alumninetwerk Sirius, de fotocommissie, Sohail Wahedi, Tanja Masson-Zwaan, Emma Linkwitz, Ella Pijnacker Hordijk en Maud de Ruiter.

SIRIUS XV

INHOUD

2		Colofon
5		Voorwoord
6		Redactie
8	Een verkenning van het ruimterecht	
14		Interview
17	Schijn scheiding tussen religie en recht?	
18		Alumni interview
22	Inhoudelijk stuk ruimterecht	
26	Op reis met het recht	
28		Sirius in beeld
32	In quarantaine met	
36		Paneldiscussie

VOORWOORD

Beste lezer,

De paasdagen staan voor de deur, maar daar lijken we helemaal niet zo mee bezig te zijn. Het zijn dan ook bijzondere dagen in deze tijd waarin het coronavirus heerst. Tijden van onzekerheid en eenzaamheid. De universiteit mogen we niet in en onze vrienden zien we vaak alleen op Skype of Facetime. Toch gaat het leven gewoon door en zo ook de studie. Zo heeft ook de Oprecht commissie doorgewerkt, en met resultaat.

Waar De wereld draait door is gestopt, gaat de Oprecht verder. Waar evenementen afgelast werden, kon de redactie op afstand doorschrijven en vergaderen. Voor je neus zie je het resultaat daarvan: de gloednieuwe editie van de Oprecht. Nummer twee van dit studiejaar is een feit met deze keer het thema tussen hemel en aarde.

Een ietwat mystieke titel voor deze editie, waarin we het gaan hebben over de volgende rechtsgebieden: ruimterecht, religierecht en luchtvaartrecht. Lees het interview met een expert op het gebied van ruimterecht uit Leiden of blader door naar een interview met een Sirius-alumnus in het religierecht met een bijzondere loopbaan. Mocht je ook benieuwd zijn naar het rechtsgebied van de luchtvaart, bekijk dan snel het artikel over de belangrijkste wetgeving in de luchtvaartsector.

Naast deze verscheidenheid aan inhoudelijke artikelen, kan je ook genoeg vermaak vinden in deze Oprecht. Zo kan je lezen over het leven in een waar Siriushuis, maar kan je ook de leukste foto's van de afgelopen tijd terugkijken. Kortom, genoeg om te lezen als afleiding van je thuisstudie!

Graag wil ik voor deze editie Sophie van Bergen en alle redactieleden van de Oprecht bedanken voor hun toewijding en bijdrage, zeker in deze tijden waarop we allemaal op afstand van elkaar moeten werken.

Veel leesplezier gewenst en blijf gezond!

Arjan Boot
Hoofdredacteur Oprecht

REDACTIE

ARJAN BOOT - TWEEDE-
JAARS - HOOFDREDACTEUR

NICK DE HEK - DERDEJAARS
- REDACTEUR

MAAIKE ZUURMOND -
EERSTEJAARS - REDACTEUR

LUCA FOKKER - EERSTE-
JAARS - REDACTEUR

SAM VISSER - EERSTEJAARS
- REDACTEUR

BENTE DE LEEUW - TWEED-
EJAARS - VORMGEVING

SOPHIE VAN BERGEN -
DERDEJAARS - BESTUUR-
SCOÖRDINATOR

RUIMTE RECHT

The image features a deep blue, star-filled night sky. A prominent, bright white meteor streaks diagonally across the center. The bottom edge of the image is a dark, jagged silhouette, possibly representing a horizon or a mountain range. The overall composition is serene and evokes a sense of vastness and cosmic wonder.

EEN VERKENNING VAN HET RUIMTERECHT

DOOR: SAM VISSER

Gegeven de ernst van de klimaatproblematiek is het niet gek dat je je wel eens hebt afgevraagd of we naar een andere planeet kunnen verhuizen als de aarde onbewoonbaar wordt. Geef maar toe, we hebben er allemaal wel eens aan gedacht. Maar wat hebben staten eigenlijk afgesproken over het gebruik van de ruimte?

Internationale verdragen

Een jaar nadat de eerste satelliet was gelanceerd, werd het VN Comité voor het Vreedzaam Gebruik van de Ruimte (Engels: COPUOS) opgericht. Het COPUOS heeft vijf belangrijke verdragen met betrekking tot het ruimte-recht voortgebracht. De eerste was het Ruimteverdrag in 1967. Hier werden de uitgangspunten van het ruimte-recht overeengekomen. De daaropvolgende verdragen zijn aanvullingen en bevestigingen van dit eerste verdrag. Zo volgden het Astronautenverdrag, Aansprakelijkheidsverdrag, Registratieverdrag en het Maanverdrag.

Enkele belangrijke afspraken uit het Ruimteverdrag zijn:

Artikel 1

Het onderzoek en gebruik van de kosmische ruimte, met inbegrip van de maan en andere hemellichamen, vinden plaats ten voordele en in het belang van alle landen, ongeacht de graad van hun economische of weten-

schappelijke ontwikkeling, en gaan de gehele mensheid aan.

De kosmische ruimte, met inbegrip van de maan en andere hemellichamen, mag vrijelijk worden onderzocht en gebruikt door alle Staten zonder enige vorm van discriminatie, op voet van gelijkheid en in overeenstemming met het volkenrecht, en de toegang tot alle delen van de hemellichamen is vrij.

Er is vrijheid van wetenschappelijk onderzoek in de kosmische ruimte, met inbegrip van de maan en andere hemellichamen, en de Staten vergemakkelijken en bevorderen internationale samenwerking bij zulk een onderzoek.

Artikel 2

De kosmische ruimte, met inbegrip van de maan en andere hemellichamen, is niet vatbaar voor toeëigening door Staten door middel van soevereiniteitsaanspraken, gebruik of bezetting, of op enige andere wijze.

De kosmische ruimte, met inbegrip van de maan en andere hemellichamen, is niet vatbaar voor toeëigening door Staten

Artikel 4

De Staten die partij zijn bij dit Verdrag verbinden zich geen voorwerpen in een baan om de aarde te brengen die kernwapens of andere wapens van massavernietiging vervoeren, zodanige wapens niet op hemellichamen te installeren, noch op enige andere wi-

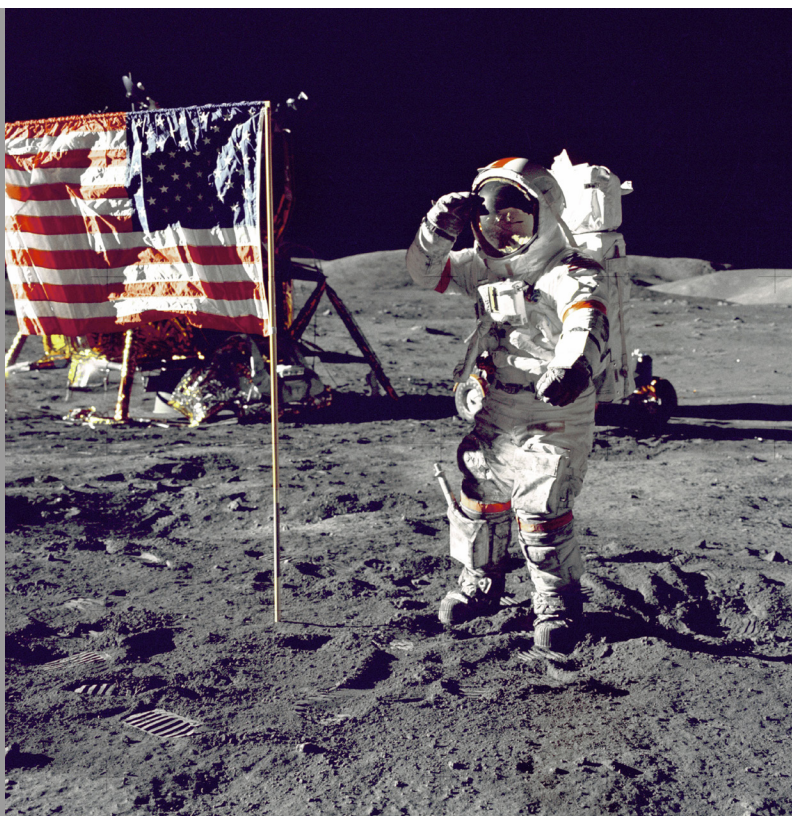
jze zodanige wapens in de kosmische ruimte te stationeren.

De maan en andere hemellichamen worden door alle Staten die partij zijn bij dit Verdrag uitsluitend voor vreedzame doeleinden gebruikt. (...)

Artikel 5

De Staten die partij zijn bij dit Verdrag beschouwen ruimtevaarders als afgezanten van de mensheid in de kosmische ruimte en verlenen hun alle mogelijke hulp bij een ongeval, bij moeilijkheden of bij een noodlanding op het grondgebied van een andere Staat die partij is bij dit Verdrag of op de volle zee. Wanneer ruimtevaarders een zodanige landing maken, worden zij onverwijld veilig teruggezonden naar de Staat waar hun ruimtevaartuig is geregistreerd. (...)

“Shoot for the moon. Even if you miss, you'll land among the stars”

EEN VERKENNING VAN HET RUIMTERECHT

Artikel 6

De Staten die partij zijn bij dit Verdrag dragen internationale verantwoordelijkheid voor nationale activiteiten in de kosmische ruimte, met inbegrip van de maan en andere hemellichamen, ongeacht of zodanige activiteiten worden verricht door overheidsinstanties of door niet-gouvernementele lichamen, en voor het zeker stellen dat de nationale activiteiten worden verricht in overeenstemming met de in dit Verdrag vervatte bepalingen. Voor de activiteiten van niet-gouvernementele lichamen in de kosmische ruimte, met inbegrip van de maan en andere hemellichamen, is toestemming en voortdurend toezicht van de betrokken Staat vereist. Wanneer activiteiten in de kosmische ruimte, met inbegrip van de maan en andere hemellichamen, worden verricht door een internationale organisatie, zijn zowel de internationale organisatie als

de Staten die partij zijn bij dit Verdrag en deel uitmaken van een zodanige organisatie, ervoor verantwoordelijk, dat overeenkomstig het Verdrag wordt gehandeld.

Artikel 7

Iedere Staat die partij is bij dit Verdrag en die een voorwerp in de kosmische ruimte, met inbegrip van de maan en andere hemellichamen, lanceert of doet lanceren, en iedere Staat die partij is bij dit Verdrag en van wiens grondgebied of installatie een voorwerp wordt gelanceerd, is internationaal aansprakelijk voor schade door zulk een voorwerp of de samenstellende delen ervan op de aarde, in de dampkring of in de kosmische ruimte, met inbegrip van de maan en andere hemellichamen, toegebracht aan een andere Staat die partij is bij dit Verdrag, of aan diens natuurlijke of rechtspersonen.

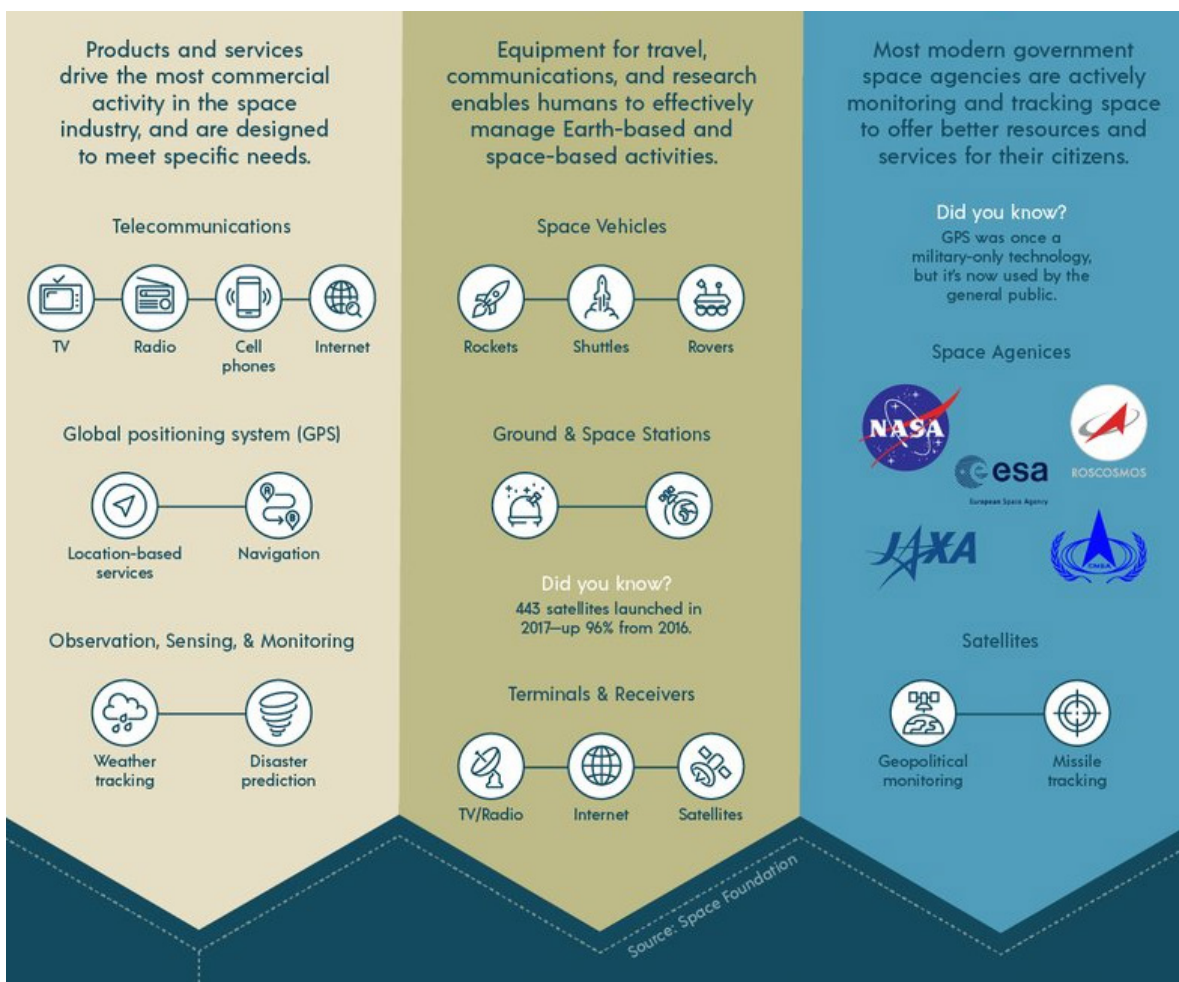
Commercialisering van de ruimte

Er wordt steeds meer geïnvesteerd in de 'ruimte-economie'. Volgens schattingen van onder andere JP Morgan zal er dit jaar 369 miljard dollar naar de industrie gaan. Dit cijfer zal volgens hen de komende decennia sterk stijgen.

Er wordt steeds meer geïnvesteerd in de 'ruimte-economie'

Wat vallen er voor winstgevende activiteiten te verrichten in de ruimte die deze investeringen verklaren? Denk aan het gebruikmaken van satellieten om GPS, telecom- en meteorologische diensten mogelijk te maken, allerlei militaire doeleinden en het aanbieden van 'pleziervluchten' naar de ruimte aan vermogende aardbewoners.

Nu de natuurlijke hulpbronnen op aarde steeds sneller opraken, wordt er in toenemende mate omhoog gekeken voor de winning van deze stoffen. Zo hoeven vervuilende mijnwerkzaamheden niet op aarde plaats te vinden.

EEN VERKENNING VAN HET RUIMTERECHT

Professor Masson-Zwaan van het Instituut voor Lucht- en Ruimterecht in Leiden (waarmee ook een interview te vinden is in deze Oprecht) vertelt ons verder: ‘De grondstoffen zullen vooral in de ruimte gebruikt worden. Het is veel te duur om ze terug naar aarde te transporteren, dat zal nog vele tientallen jaren duren. Maar als we water kunnen vinden en bijvoorbeeld splitsen in H₂ en O₂ dan kun je daarvan brandstof maken om bijvoorbeeld naar Mars te gaan.

Water is ook nuttig voor als we vestigingen op andere planeten krijgen, om te drinken en om voedsel mee te verbouwen. Er is bovendien zeker

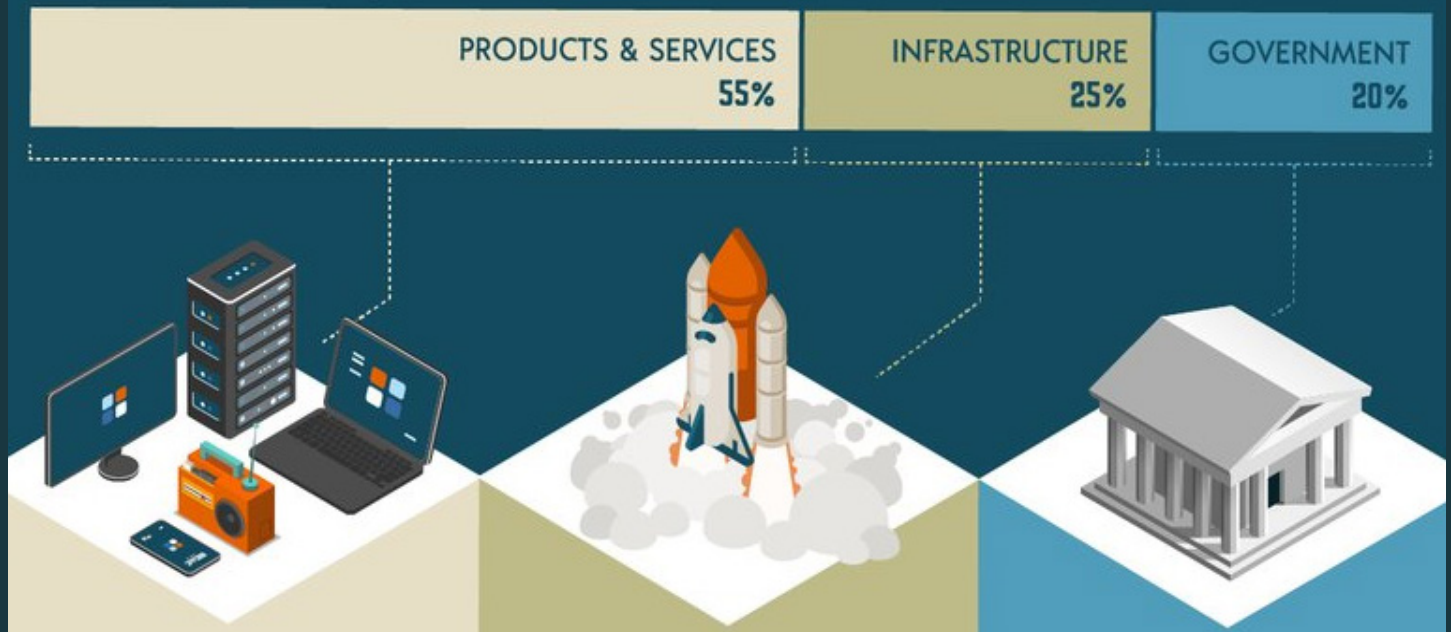
geen ongelimiteerde voorraad! Hoeveel er is moet allemaal nog maar blijken, we moeten de technologie ontwikkelen om het te ontginnen, het moet toegankelijk zijn, niet te ver weg, het moet betaalbaar zijn, etc..’

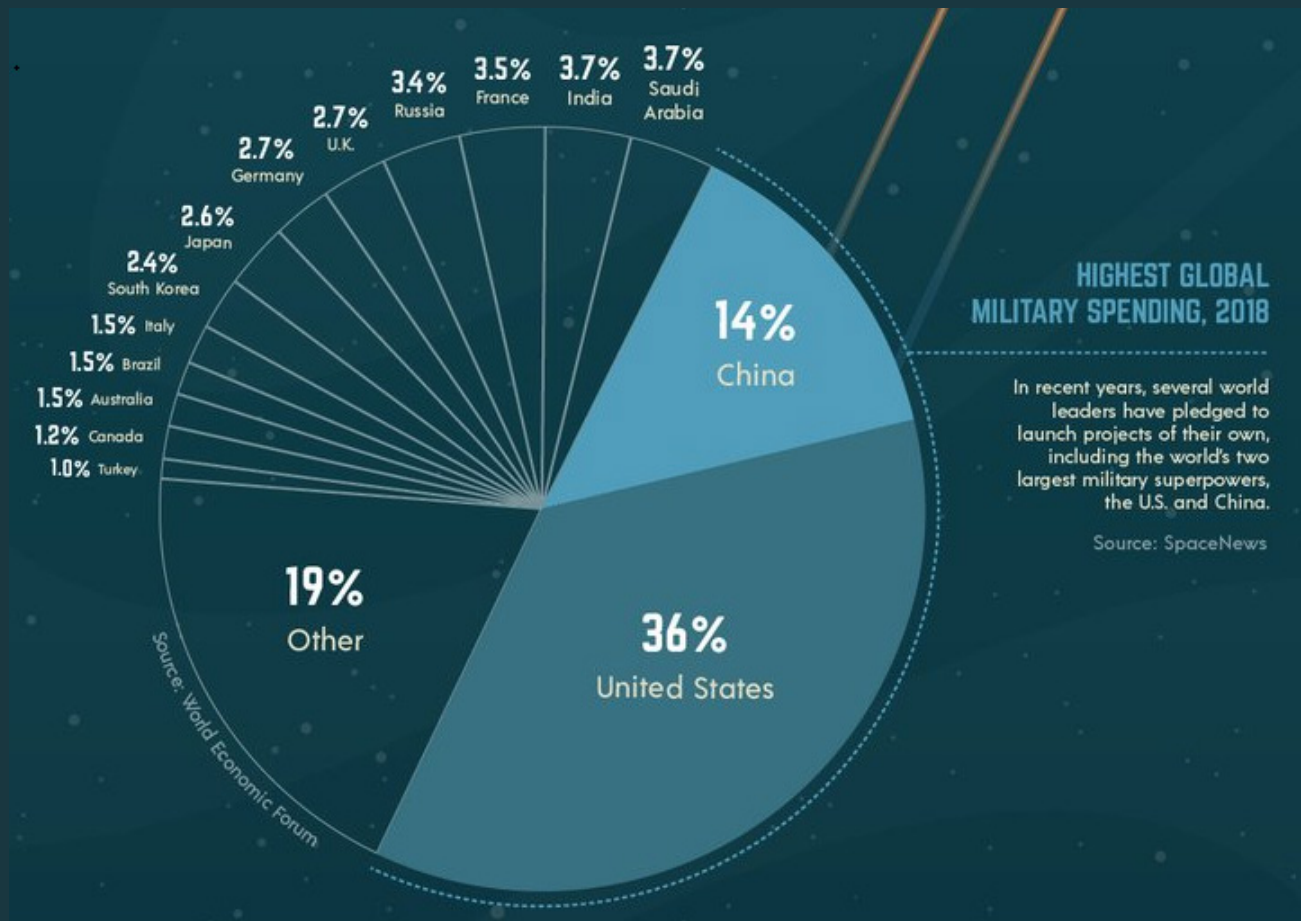
Dit brede scala aan mogelijkheden voor activiteiten in de ruimte zorgt ervoor dat zowel overheidsinstellingen als private partijen investeren in ruimteactiviteiten.

Het bedrijf Virgin Galactic biedt particulieren de kans om op bezoek te gaan in de ruimte. De kosten voor een dergelijk tripje zijn de afgelopen jaren drastisch gedaald. Waar de eerste

THREE MAJOR SECTORS DOMINATE THE SPACE ECONOMY TODAY.

Global Share of Space Economy

Sommige staten zijn meer geëngageerd dan andere...

ruimtetoerist nog 20 miljoen dollar moest ophoesten, kun je nu voor 'maar' 250.000 dollar anderhalf uur lang astronautje spelen. Wanneer de prijsdalingen aanhouden, is er zomaar kans dat we de naam van onze studievereniging eer aan kunnen doen. Wie zou er mee willen op een heuse Siriusreis naar de helderste ster van de nachtelijke sterrenhemel?

Bronnen:

- N.V. Peale, "Shoot for the moon, even if you miss you'll land among the stars.", goodreads.com.

- 'Regels in de ruimte', universiteit leiden.nl 13 april 2015.

- 'Verdrag inzake de beginselen waaraan de activiteiten van Staten zijn onderworpen [...] ruimte, met inbegrip van de maan en andere hemellichamen, Londen / Moskou / Washington, 27-01-1967', wetten.overheid.nl

- 'Overeenkomst inzake de redding van ruimtevaarders, de terugkeer van ruimtevaarders [...] teruggave van in de kosmische ruimte gebrachte voorwerpen, Londen / Moskou / Washington, 22-04-1968', wetten.overheid.nl

- 'Overeenkomst inzake de internationale aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door ruimtevoorwerpen, Londen / Moskou / Washington, 29-03-1972', wetten.overheid.nl

- Overeenkomst inzake de registratie van in de kosmische ruimte gebrachte voorwerpen, New York, 12-11-1974

- Overeenkomst ter regeling van de activiteiten van Staten op de maan en andere hemellichamen, New York, 05-12-1979

- 'Visualized: The Race to Invest in the Space Economy', visualcapitalist.com 21 november 2019.

- Alle infographics zijn van visualcapitalist.com

INTERVIEW MET DRS. TANJA MASSON-ZWAAN

DOOR: SAM VISSER

Als er iemand expert is op het gebied van ruimterecht, dan is het drs. Tanja Masson-Zwaan wel. Ze is verbonden aan het Instituut voor Lucht- en Ruimterecht in Leiden en universitair docente bij de gelijknamige master. Bovendien is ze lid van diverse comités en verenigingen die zich bezighouden met (de) ruimte(recht). Zo is ze erelid van de Nederlandse Vereniging voor Ruimtevaart. Ook adviseert ze onze overheid over de tenuitvoerbrengring van de Wet ruimtevaartactiviteiten. Tijd voor een aantal vragen aan deze interessante juriste.

Wat zijn belangrijke juridische ontwikkelingen in het ruimterecht van de afgelopen 10 jaar?

Er worden de laatste jaren veel nieuwe toepassingen en activiteiten ontwikkeld, denk aan het ontginnen van natuurlijke hulpbronnen, constellaties van duizenden kleine satellieten,

of 'ruimtetoerisme'. Vroeger waren vooral staten actief, tegenwoordig zitten we in het tijdperk van 'NewSpace' met een breed scala aan private, commerciële bedrijven, startups, universiteiten, maar ook vele nieuwe landen, inclusief ontwikkelingslanden die hun eigen 'cubesat' ontwikkelen, lanceren en opereren voor bijvoorbeeld toepassingen in de landbouw. Door deze groei in het aantal toepassingen en gebruikers komen er ook nieuwe juridische vragen op. Is het gebruik van hulpbronnen op de maan toegestaan? Hoe gaan we dat in goede banen leiden? Wat is de juridische status van passagiers naar de ruimte? Hoe zorgen we dat iedereen zich aan de regels houdt, immers de VN-ruimteverdragen binden alleen de lidstaten? Hoe zorgen we voor een duurzaam gebruik van de ruimte ondanks de enorme groei in het aantal satellieten? Hoe gaan we om met ruimtepuin? De beginselen die in de jaren 60 en 70 zijn

geformuleerd gelden nog steeds, maar er is wel meer invulling nodig, zowel op nationaal als internationaal niveau.

Zie je de toenemende commercialisering van de ruimte als een bedreiging voor de onafhankelijkheid, het gelijkheidsprincipe of het vrijheidsbeginsel die het ruimterecht kenmerken?

Volgens het ruimterecht zijn staten internationaal verantwoordelijk voor nationale activiteiten, inclusief die van commerciële bedrijven. Zij moeten die autoriseren, en er toezicht op uitoefenen. Daarom maken landen nationale wetgeving, om die verdragsplicht binnen een duidelijk juridisch kader te kunnen uitvoeren. Zij moet-

en er dus ook voor zorgen dat de basisbeginselen uit de verdragen, zoals vrijheid van onderzoek en gebruik van de ruimte, het verbod van toe-eigening, vreedzaam gebruik e.d., niet worden geschonden door de private ondernemingen.

Welke leemtes zie jij nog in het ruimterecht en wat zou een goede oplossing daarvoor zijn?

Zoals ik hierboven al aangaf zijn er nieuwe toepassingen en meer gebruikers, wat leidt tot nieuwe juridische vragen. Of die beantwoord kunnen worden door het aannemen van nieuwe verdragen is niet heel aannemelijk, want landen zijn minder geneigd inperkingen op hun soevereiniteit te aanvaarden. Waarschijnlijker is dat

INTERVIEW MET DRS. TANJA MASSON-ZWAAN

oplossingen in de vorm van ‘soft law’ worden gezocht, zoals richtsnoeren, niet bindende VN-resoluties e.d. Wel zal COPUOS een belangrijke rol blijven spelen als forum waar bijna 100 landen en tal van ‘permanent observers’ ieder jaar bijeenkomen om over al deze zaken van gedachten te wisselen.

Hoe verhoudt de Nederlandse Wet ruimtevaartactiviteiten zich tot de internationale verdragen?

De Nederlandse wet is in werking sinds 2008 en vervult de plicht uit het Ruimteverdrag, dat lidstaten de activiteiten van hun onderdanen moeten autoriseren en controleren. De wet stelt daartoe een vergunningstelsel in, met bijv., een verzekeringsplicht. Uiteraard zijn de bepalingen van de wet in lijn met de verdragen, en refereren er ook expliciet aan. Sinds de inwerkingtreding van de wet is aan vijf bedrijven een vergunning verleend, en dat aantal zal vast nog groeien.

Heeft een staat wel eens in strijd gehandeld met een bepaling uit een VN-ruimteverdrag?

Of landen in strijd met de verdragen hebben gehandeld is niet met ze-

kerheid te zeggen, maar geen enkele staat heeft bijv. ooit eigendom van de maan geclaimd of een kernwapen in de ruimte geplaatst. De verdragen hebben er dus zeker voor gezorgd dat het gebruik tot nu toe vreedzaam is geweest, en landen werken samen op een vreedzame manier, denk bijv. aan het International Space Station of gezamenlijke missies naar verre planeten. Het is wel zo dat de spanning toeneemt door bepaalde uitlatingen of handelingen zoals ASAT tests, het instellen van ‘Space Forces’, of verdachte lanceringen. Er zijn weleens botsingen in de ruimte geweest waarbij wellicht schuld was toe te wijzen aan een bepaalde lanceerstaat, en brokstukken van bijv. uitgewerkte satellieten vallen weleens terug op aarde, maar dit heeft nooit tot claims onder het Aansprakelijkheidsverdrag van 1972 geleid; er is nooit een zaak aanhangig gemaakt bij het Internationaal Gerechtshof en er bestaat dus geen jurisprudentie over het internationale ruimterecht.

Waarom zou je de Lucht- en Ruimterecht master in Leiden aanbevelen aan de studenten van het Utrecht Law College?

Leiden heeft een lange traditie op het gebied van lucht- en ruimterecht,

de universiteit heeft al sinds de jaren 50-60 een leerstoel op dit gebied en richtte in 1985 het Internationaal Instituut voor Lucht- en Ruimterecht op. De 1-jarige Engelstalige Master advanced studies in air and space law bestaat sinds 2000 en is een kleinschalige, zeer internationale opleiding die bijna uniek op de wereld is – je kunt deze studie slechts op een paar plekken studeren, en de opleiding in Leiden staat heel goed aangeschreven en is als ‘excellent’ geaccrediteerd door het NVAO. De opleiding is praktisch ingericht, maakt gebruik van vele experts van organisaties en bedrijven uit binnen- en buitenland, student- en doen allemaal mee met een moot

court en moeten een stage doen als onderdeel van de studie. Er is na 20 jaar een uitgebreid alumni netwerk wat ook heel nuttig is voor studenten die stages en banen zoeken. Kijk voor informatie op <https://www.universiteitleiden.nl/en/education/study-programmes/master/air-and-space-law> of neem contact op met airandspace@law.leidenuniv.nl

RELIGIE RECHT

SCHIJN SCHEIDING TUSSEN RELIGIE EN RECHT?

DOOR: MAAIKE ZUURMOND

In de Bijbel/Thora neemt God het recht regelmatig in eigen hand. Het bekendste voorbeeld daarvan is misschien wel het verhaal van de ark van Noach. God vond dat de mensheid zich zo erg aan het misdragen was en zo asociaal geworden was dat ze een zondvloed verdienden die de hele mensheid weg zou spoelen. De enige die mochten overleven waren Noach, zijn familie en van elke diersoort één paar, een mannetje en een vrouwtje. Zo zijn er meer voorbeelden in de bijbel/Thora waar God het recht in eigen hand neemt. Dit zie je ook in andere religies. In religieuze boeken gaan leiders dus vaak op de stoel van de rechter zitten, maar in hoeverre zit religie in ons Nederlandse recht?

Officieel kent Nederland een strikte scheiding tussen kerk en staat. Dit staat niet direct in de wet vermeld, maar is af te lezen uit de Nederlandse grondwet. Het gelijkheidsbeginsel (art. 1 GW) en de vrijheid van geloof (art. 6 GW) staan daar onder andere in vermeld. Hieruit blijkt dat ieder geloof en iedere levensovertuiging gelijkwaardig behandeld moet worden en dat de keuze om al dan niet aanhanger te zijn van een bepaalde religie ook vrij is. Om dit te kunnen laten functioneren heeft Nederland dan ook een scheiding tussen kerk en staat.

Dit is niet altijd zo geweest, de Nederlandse staat is zelfs als onafhankelijke staat ontstaan, omdat de burgers hun geloof niet vrij mochten naleven. De Spaanse koning Karel V had een inquisitie (kerkelijke rechtbank) ingesteld die alle ketters (niet-katholieken) moest vervolgen. Zijn opvolger en zoon, Phillips II, vervolgde de
20 ketters zo mogelijk nog strenger wat

een opstand ontketende waarna de Nederlanden na 80 jaar oorlog officieel erkend werden als onafhankelijk land. Dit had tot gevolg dat Nederland lange tijd door protestanten werd bestuurd en die protestantse invloed was duidelijk te merken bij de toepassing van het recht. Een conflict over de invulling van het protestantisme resulteerde in de liquidatie van Johan van Oldenbarnevelt en de levenslange opsluiting van Hugo de Groot.

Als resultaat van deze nieuwe verworven onafhankelijkheid kreeg Nederland godsdiensttolerantie, maar nog geen absolute godsdienstvrijheid. Door de machtige positie van de protestanten hadden joden en katholieken minder rechten. Hieraan kwam een voorzichtig einde bij de Staatsregeling van 1798, de grondwet waar nog steeds veel van onze wetten op zijn gebaseerd. Deze regeling vormde het begin van de scheiding tussen staat en

kerk. Deze scheiding werd steeds steviger en kun je terugzien in de latere grondwetgevingen bijvoorbeeld door het weghalen van het bevolkingsregister uit de kerken. Sinds 1811 ligt de registratie van alle burgerlijke zaken bij de staat.

De toenemende scheiding tussen kerk en staat resulteerde echter niet in een einde aan de invloed van de kerk, zo hadden (en hebben) veel politieke partijen als grondslag een geloof. Christenen werkten nog steeds aan het opnemen van hun bijbelse waarden in het Nederlandse recht. Dit ging echter op een democratische manier. Zo kwam in 1953 de Zondagswet die nog steeds geldt. Ook de troonrede en de officiële feestdagen in

Nederland zijn gebaseerd op de christelijke traditie.

Hoewel het christendom nog steeds aanwezig is in het Nederlandse recht, is deze invloed afgenomen. Heeft de komst van andere geloven ook invloed gehad op het Nederlandse recht? Dit zie je nog niet in de algemene Nederlandse wetten, zo zijn we niet vrij op bijvoorbeeld joodse en islamitische feestdagen. Nederlanders kunnen wel vrij vragen voor deze dagen, maar het is niet landelijk vastgelegd. De officiële rustdag van joden is bijvoorbeeld zaterdag, daar is geen landelijke wet voor. Er is wel een roep in de samenleving om een officiële christelijke feestdag als tweede Pinksterdag in te ruilen voor bijvoorbeeld het

SCHIJN SCHEIDING TUSSEN RELIGIE EN RECHT?

Suikerfeest, maar die roep is nog niet omgezet in een (initiatief)wet.

Recht en religie zijn in Nederland dus officieel gescheiden. De christelijke tradities zijn nog in ons wettenstelsel verweven. Bij andere geloven die veel voorkomen in Nederland is dit niet het geval. Moet hier meer gelijkheid in komen? Tom Zwart, hoogleraar cross-cultureel recht, pleit er bijvoorbeeld voor om moskeeën meer armslag te geven, juist om radicalisering te voorkomen. De scheiding tussen kerk en staat is een feit, maar religie blijft onze wetgeving waarschijnlijk altijd beïnvloeden. Hoe komen we anders aan onze vrije dagen?

Bronnen

- De opkomst van de Nederlandsche Republiek; J.L.Motley 1878 - Via: www.dbnl.org
- Johan van Oldenbarnevelt; Luc Panhuysen; juli 2008 - Via www.historischnieuwsblad.nl
- De staatsregeling van 1798
- De Zondagswet
- Hoogleraar cross-cultureel recht: 'Meer islam is nodig, niet minder'; Bas Soetenhorst ; 17.10.2019 - Via www.parool.nl

RVS ET SVPER HANG

INTERVIEW MET SOHAIL WAHEDI

DOOR: SAM VISSER

In 2012 behaalde Sohail Wahedi zijn bachelorgraad bij het Utrecht Law College. Sindsdien heeft hij onder andere stage gelopen in de Tweede Kamer, bij de Nederlandse ambassade in Tel Aviv en bij Spong Advocaten in Amsterdam. Voortbouwend op zijn Legal Research Master is hij gepromoveerd op de verhouding tussen recht en religie aan de Erasmus School of Law in Rotterdam waar hij ondertussen fulltime als assistent professor werkt. Met vele publicaties over onderwerpen zoals godsdienstvrijheid, het boerkaverbod, rituele slacht en jongensbesnijdenis, is er geen betere alumnus dan Sohail om ons wat te vertellen over de relatie tussen recht en religie.

Je werkt nu ruim een half jaar als assistent professor aan de Erasmus Universiteit. Bevalt het lesgeven?

Dat bevalt goed. Onderwijs geven verrijkt je onderzoek, en andersom. Daar komt nog bij dat door onderwijs je zelf de stof beter gaat begrijpen. Want je moet toch alle mitsen en maren kennen voordat je het podium betreedt.

In 2019 ben je aan dezelfde universiteit gepromoveerd. Nog gefe-

liciteerd! Zou je ons kunnen uitleggen waar je proefschrift over gaat?

Dank. Kort gezegd, heb ik onderzoek gedaan naar de verhouding tussen recht en religie binnen liberale democratieën. Uit mijn onderzoek blijkt dat godsdienst niet als basis mag dienen voor bijzondere bescherming of bijzondere benadeling. Wat misschien ook aardig is om te vertellen, after all geef ik een interview aan het

crème de la crème van de Nederlandse rechtenstudenten, is dat mijn proefschrift niet uit een klassiek boek bestaat, maar het is een combinatie van zes wetenschappelijke artikelen die door een inleiding en een conclusie aan elkaar worden verbonden.

Je hebt vele publicaties uitgebracht. De waarschijnlijkheid in acht genomen dat dit een onmogelijke vraag is ga ik hem toch stellen; over welke ben je het meest tevreden?

Voordat ik deze vraag beantwoord, wil ik jullie het volgende meegeven: probeer uit de papers die je schrijft een publicatie te slaan. Zo heb ik eigenlijk alle onderzoeken die ik in het kader van mijn legal research master heb gedaan weten te publiceren. Dat is echt een fantastische ervaring, en tegelijkertijd een manier om je te bewamen in een bepaalde thema. Dat kan een geweldige opening bieden om je ambities in de wetenschap waar te maken. Maar ook al ambieer je niets binnen het wetenschappelijke metier, publiceer je werk. Tijdschriften staan te springen om timely publications. Jullie zijn allemaal zeer getalenteerde mensen, laat van je horen, laat je licht schijnen over onderwerpen die je boeien en waar je een sterke opvatting

over hebt. Denk nooit in termen van: ach, dat komt wel, of wie ben ik om daar iets over te zeggen. Begin vandaag met schrijven zou ik zeggen. Nu terug naar je vraag: wat is mijn meest favoriete artikel: vooropgesteld zij ik ben nu eenmaal een jurist-ik ben uiterst tevreden over al mijn werken. Maar King is Muslims and the Myths dat recentelijk is verschenen in California Western Law Review. Dit artikel gaat over het inreisverbod van President-They all have aids-Trump. In dit artikel, dat ook het laatste hoofdstuk is uit mijn proefschrift, komen al mijn inzichten over recht en religie, op een kernachtige wijze samen. Daarnaast heb ik het work in progress hierover op tal van conferenties, van Rio de Janeiro en Cape Town tot aan Oxford en Bologna mogen presenteren. Dat geeft mij een ongelofelijk hoera-gevoel.

Wat is iets over de relatie tussen recht en religie wat je zou willen dat meer mensen zouden begrijpen?

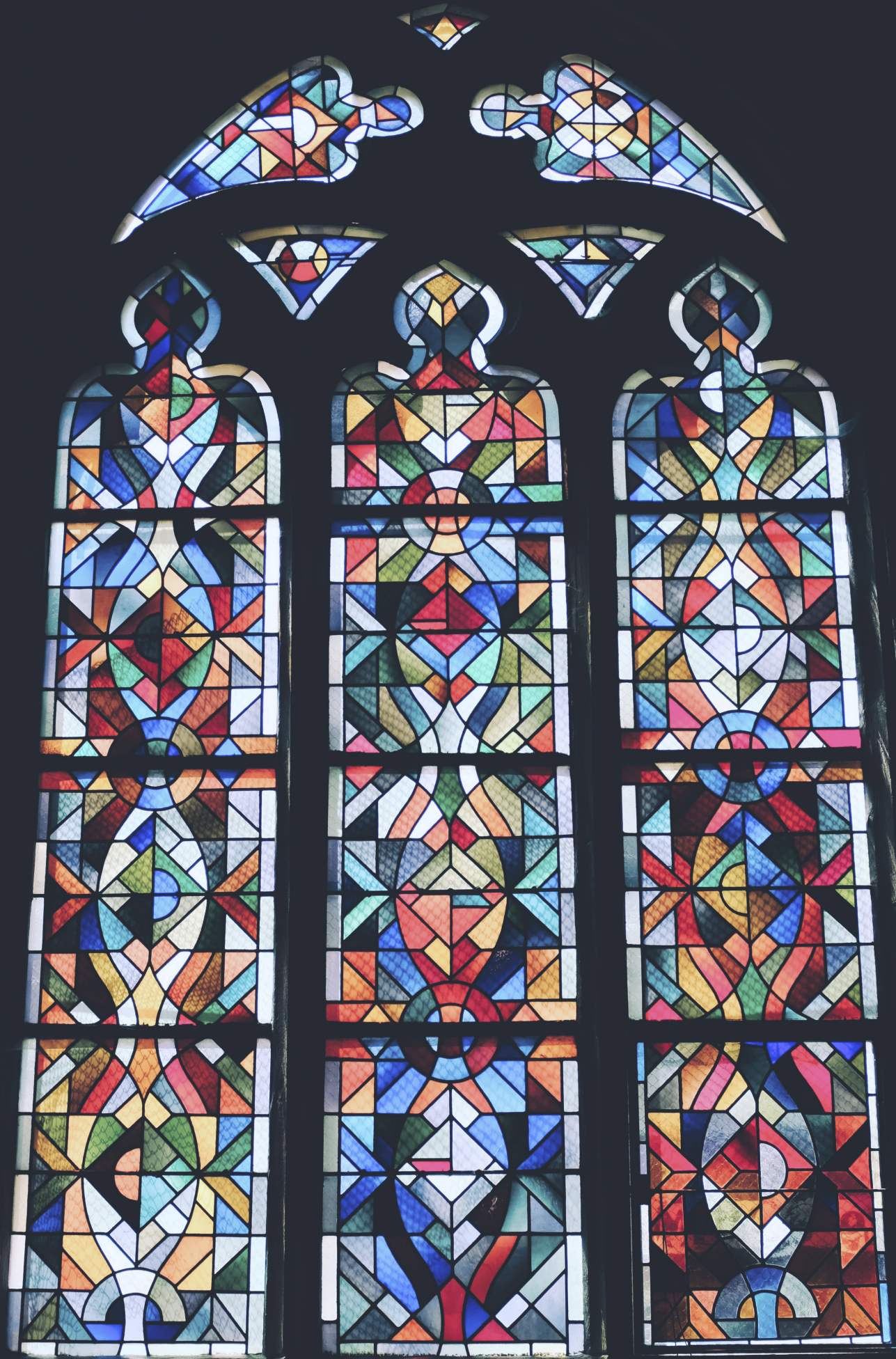
Volgens mij is er helemaal geen relatie tussen die twee, of misschien wel, maar ik ben geen relatiespecialist. Ik ben een jurist en ik verdedig de stelling dat in de hiërarchie tussen die twee en wel binnen liberale

INTERVIEW MET SOHAIL WAHEDI

democratieën religie onderdanig is aan het recht en zich daarom moet schikken naar de eisen, wensen en noem het allemaal maar op van het recht, mits dat recht breed verdedigbaar en proportioneel is. Dus een wet die Moslims of de leden van de Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen-ik noem maar twee willekeurige groepen-uitzondert voor bijzondere restricties omdat ze Moslims zijn of lid zijn van de Heiligen der Laatste Dagen-stroming is per definitie onrechtvaardig en moet bestreden worden. Denk hierbij aan de beschamende Islamwet die thans aanhangig is gemaakt in de Tweede Kamer, of aan de Oostenrijkse Islamwet die heeft geleid tot sluiten van gebedshuizen en uitzetting van tientallen religieuze leiders. Zoiets kan dus echt niet. En om te begrijpen dat zoiets per definitie fout is, heb je helemaal geen godsdienstvrijheid nodig. Dit soort wetten raken essentiële vrijheden die verder niets met religie te maken hebben, maar die ook bescherming kunnen bieden aan religie en niet-religie, denk aan de vrijheid van meningsuiting, en het recht op verenigingsvrijheid.

Heb je nog levensadvies voor huidige Sirii?

Zeker! Gebruik je studietijd om voor een langere periode naar het buitenland te gaan. Doe dat! Dat is zo ongelooflijk verrijkend. Je kunt dat volgens mij een keer in je leven zo “zorgeloos” doen en dat is tijdens je studie. Ik heb gewerkt en gewoond in Tel Aviv. Dat was een geweldige ervaring waar ik nog vrijwel iedere dag met veel genoegen aan terugdenk. Ook tijdens mijn promotieonderzoek heb ik zoveel als dat mogelijk was gereisd om over mijn onderzoek te praten. In vier jaar tijd ben ik in meer dan tien landen geweest volgens mij, van Botswana en Nigeria tot aan Verenigde Staten, Canada en Portugal. Doe dat, maar wel met een duidelijk doel! Maar geniet ook van je studietijd niet alleen door veel te feesten, maar ook door kennis en ervaring op te doen, door bijvoorbeeld doelgericht te reizen, schrijven, stages te lopen en vrijwilligerswerk te doen. Dat is mijn boodschap aan de fantastische studenten van het Utrecht Law College!

LUCHTVAART RECHT

IN VOGELVLUCHT DOOR HET LUCHTVAARTRECHT

DOOR: ARJAN BOOT

Vliedschaamte of niet, we pakken met elkaar steeds vaker het vliegtuig om te reizen. In de afgelopen 20 jaar verdubbelde het aantal passagiers in Nederland zelfs van 40 naar 80 miljoen per jaar.[1] Het gemak om het vliegtuig in te stappen is klaarblijkelijk gegroeid. Dat is niet zomaar gegaan, want de hele luchtvaartindustrie kent een groot pakket aan eigen regelgeving. Deze regelgeving ziet bijvoorbeeld op de technische vereisten en veiligheid van een vliegtuig, de indeling van vliegroutes, maar ook op de rechten van passagiers. Een belangrijke vraag daarbij is ook wat het nieuwe coronavirus voor invloed heeft op de luchtvaart. Gaat mijn zomervakantie nog wel door en wat zijn mijn rechten bij annulering van mijn tickets? Dit artikel schetst een beeld van het kader van regelgeving in de internationale burgerluchtvaart en welke tegenstellingen daarin bestaan. Daarnaast gaat er aandacht uit naar de gevolgen voor het coronavirus in de luchtvaart.

Kader van wetgeving

Om te beginnen is het rechtsgebied van luchtvaart een bijzonder samenspel van internationaal, Europees en nationaal recht. Dat is ook niet zo vreemd, wanneer men bedenkt dat de luchtvaart grotendeels een internationale aangelegenheid is. Het eerste verdrag dat regels voorschrijft voor de luchtvaart is het Verdrag van Chicago uit 1944.[2] Dit verdrag gaat over het vliegen over grondgebied van andere staten, de nationaliteit van vliegtuigen en de voorgeschreven internationale normen. Dit document had bij haar ondertekening tevens als doel om zo uniform mogelijke regelingen te maken voor de luchtvaart, zodat er geen

verschillen zouden ontstaan tussen staten. Daarom werd ook de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie (IACO) opgericht, dat later een organisatie van de Verenigde Naties werd.

Binnen deze organisatie is in 1955 ook een Europees samenwerkingsverband opgericht, de ECAC. Om de regels uit het Verdrag van Chicago nog meer vorm te geven en deze gelijk te trekken voor alle Europese lidstaten, stelde de Europese Commissie in 2002 de basisverordening op voor de burgerluchtvaart vanuit lidstaten.[3] Bovendien werd na meerdere voorlopers het Europees Agentschap voor de veiligheid in de luchtvaart (EASA)

opgericht. De taken van de EASA zien vooral op het ondersteunen van de Europese Commissie bij het maken van wetgeving en het houden van toezicht op de sector.[4] Het agentschap geeft daarvoor bijvoorbeeld typecertificaten uit om de toepassing van de Europese regelgeving te bewaken.

Sinds 1960 heeft de Europese Unie jarenlang gewerkt om een gemeenschappelijk luchtruim te creëren boven de Unielanden, genaamd EUROCONTROL. Over de totstandkoming, de verlening van navigatiediensten, de organisatie en gebruik en de beveiliging van het gemeenschappelijke Europese luchtruim is een viertal verordeningen opgesteld.[5]

Daarnaast kent Nederland nog een aantal nationale regelingen met betrekking tot luchtvaart. Die wetgeving staat opgenomen in de Wet luchtvaart en de Luchtvaartwet.[6] Hierin wordt vastgelegd wat de regels zijn voor Nederlandse toestellen, het lichtverkeer boven Nederland, de aanwijzing van vliegvelden, de luchtverkeersleiding en voor vliegveld Schiphol. Bovendien bevat onderliggende wetgeving aanwijzingen voor andere toestellen dan passagiersvliegtuigen in het luchtruim, denk aan drones of luchtballonnen.

Als tussenconclusie kunnen we stellen dat er een grote hoeveelheid en gelaagdheid is aan wetgeving voor de luchtvaart, omdat het een technisch

IN VOGELVLUCHT DOOR HET LUCHTVAARTRECHT

ingewikkelde sector is en te maken heeft met de rechtsstelsel van meerdere soevereine staten.

Aansprakelijkheid van vervoerders

Met deze gedachte in het achterhoofd kijken we naar het aansprakelijkheidsrecht voor de luchtvaart. Daarbij horen onderwerpen als rechten van passagiers bij annulering of vertering, het kwijtraken van bagage en de schade na een vliegtuigongeluk. Ook hierin is een gelaagdheid van wetgeving te vinden, die niet zonder problemen is. Ten eerste is het Verdrag van Montreal opgesteld in 1999.[7] Hierin is vastgelegd dat de luchtvaartmaatschappij in beginsel aansprakelijk is bij dood of lichamelijk letsel van de

passagier, bij vertering en bij beschadiging of verlies van bagage. Dit verdrag is in de EU geïmplementeerd in de Verordening (EG) 889/2002.[8] Een oplettende lezer vindt dit verdrag en deze verordening vaak ook vermeld in de boekingsbevestiging van je vliegtickets. Belangrijk detail is dat in artikel 29 van dit verdrag een exclusiviteitsregel is opgenomen. Deze regel houdt in dat enkel dit verdrag als basis mag dienen voor een claim, voor zover het verdrag een dekkende bepaling heeft.[9] Wat dit betekent, is zo dadelijk van belang.

De Europese Commissie heeft immers ook een verordening opgesteld voor de rechten van passagiers, namelijk de Verordening (EU) 261/2004. Deze

Intermezzo: lege vliegtuigen vliegen door

Krantenkoppen luidden begin maart: “Corona leidt tot spookvluchten” en “Halflege toestellen door coronavirus, maar vluchten gaan door”.[17] Vliegtuigen bleven vliegen, ook al waren ze leeg door de reisbeperkingen van het coronavirus. Mensen blijven massaal in eigen land en mogen vaak niet meer de grens over. Waarom blijven die vliegtuigen dan toch vliegen? Dit heeft te maken met zogeheten slots. In artikel 10 van de Verordening (EEG) 93/95 is vastgelegd dat luchtvaartmaatschappijen minstens 80 procent van de door hen gereserveerde vluchten (slots) moeten uitvoeren. Doen maatschappijen dan niet, dan lopen ze het grote risico dat hun slots worden afgenomen. De slots kunnen dan toegewezen worden aan andere luchtvaartmaatschappijen. Na grote druk en na aandringen van de ECAC heeft de Commissie besloten een uitzondering te maken op deze regel. Luchtvaartmaatschappijen hoeven nu tot het einde van de zomer (31 augustus) niet te voldoen aan de 80 procent, omdat de Commissie de slots niet zal afnemen.

IN VOGELVLUCHT DOOR HET LUCHTVAARTRECHT

verordening zorgt dat passagiers bij vervoersweigering, annulering en langdurige vertraging recht hebben op bijstand en recht op een andere vlucht of terugbetaling.[10] Het recht op extra financiële compensatie, bijvoorbeeld bij een gemiste overstap, gaat niet op wanneer er sprake is van buitengewone omstandigheden. [11] Daarbij is de ratio dat de luchtvaartmaatschappij redelijkerwijs de annulering niet kon voorkomen. Een technisch mankement valt volgens het Hof niet onder buitengewone omstandigheden.[12] Wel blijft de maatschappij verplicht bijstand te verlenen aan de passagier.

Het probleem dient zich aan bij het Sturgeon-arrest van het Hof in 2009. [13] Daarin werd bepaald dat volgens de verordening passagiers niet alleen recht hebben op compensatie bij an-

nulering van hun vlucht, maar ook bij vertraging van meer dan drie uur. [14] Dit wringt met de exclusiviteitsregel uit het Verdrag van Montreal, waarin volgens diverse actoren al een dekkende regeling is opgenomen.[15] Het Verdrag schrijft in dat geval geen compensatie voor en het Hof oordeelt dat de verordening wel recht geeft op compensatie. In de literatuur is veel discussie op de vraag of het Verdrag van Montreal onverenigbaar is met het Sturgeon-arrest.[16] Voorlopig wordt in de praktijk de rechtsregel uit Sturgeon gehanteerd en kan je compensatie eisen bij vertraging van meer dan drie uur.

Jouw rechten

Hoewel we niet vooruit moeten lopen op de feiten, bestaat de mogelijkheid dat de annulering van vluchten nog duurt tot het einde van de zomer. In

dat geval zal jouw zomervakantie in het buitenland misschien niet doorgaan. Wat zijn dan jouw rechten? Het coronavirus is hoogstwaarschijnlijk aan te merken als een buitengewone omstandigheid, waardoor je geen recht hebt op compensatie vanwege tijdverlies. Wel blijf je recht houden op een vervangende vlucht of terugbetaling van je vliegticket bij annulering. Samenvattend kan gezegd worden dat het luchtvaartrecht een enorme omvang heeft. Gezien het internationale karakter van het rechtsgebied is er veel gelaagdheid in wetgeving aanwezig. Daardoor is het soms lastig om te weten welke regels er waar en voor wie gelden. Bovendien kent de luchtvaart een groot deel technische regelgeving. In de Europese Unie is in ieder geval duidelijkheid verschaft door de harmonisering van wetgeving, zowel op technisch gebied als op het gebied van aansprakelijkheid. Op deze manier kunnen ingezetenen van Unielanden beter aanspraak maken op hun rechten bij geschillen met de luchtvaartmaatschappij.

Bronnen:

- [1] 'Hoeveel passagiers reizen via Nederlandse luchthavens?', cbs.nl, 25 maart 2020.
- [2] 'About ICAO', icao.int, 25 maart 2020.
- [3] Verordening (EU) 216/2008, aangepaste versie van Verordening (EG) 1592/2002
- [4] 'The agency', easa.europe.eu, 25 maart 2020.
- [5] Verordening (EU) 549/2004; Verordening (EU) 550/2004; Verordening (EU) 551/2004; Verordening (EU) 552/2004.
- [6] De Luchtvaartwet van 1958 wordt vervangen door de Wet luchtvaart van 1992.
- [7] C. van Dam, 'Luchtvaartmaatschappijen zijn niet gek op passagiersrechten', NJB 2010/547; I. Koning, 'Verdragsrechtelijke en conflictenrechtelijke aspecten van de MH17 crash', VR 2015/74.
- [8] A. Baas & J.A. Winter, Europese regelgeving luchtvaart. Lexplicatie, Deventer: Kluwer 2009, p. 626.
- [9] R. de Graaff, 'Vliegen onder Verdrag of Verordening? Samenloopleerstuk biedt sleutel tot evenwichtige oplossing', MvV 2014/6 p. 162-172.
- [10] K. Janssen, Aansprakelijkheid voor annulering, vertraging en langdurige vertraging in het luchtvervoer (scriptie Tilburg), 2011, p. 14-19; P. Mendes de Leon, 'De vulkaan in IJsland en de Sturgeon-zaak uit Luxemburg leiden tot uitbarstingen', NJB 2010/958, p. 1219; C. van Dam, 'Luchtvaartmaatschappijen zijn niet gek op passagiersrechten', NJB 2010/547.
- [11] P. Mendes de Leon, 'De vulkaan in IJsland en de Sturgeon-zaak uit Luxemburg leiden tot uitbarstingen', NJB 2010/958, p. 1219.
- [12] ECJ Wallentin-Hermann v Alitalia, 22 December 2008, Case C-549/07, 2008 WL 5332039.
- [13] HvJ EG 19 november 2009, nr. C-402/07, C-432/07, VR 2010, 35.
- [14] P. Mendes de Leon, 'De vulkaan in IJsland en de Sturgeon-zaak uit Luxemburg leiden tot uitbarstingen', NJB 2010/958, p. 1219.
- [15] R. de Graaff, 'Vliegen onder Verdrag of Verordening? Samenloopleerstuk biedt sleutel tot evenwichtige oplossing', MvV 2014/6 p. 162-172.
- [16] K. Janssen, Aansprakelijkheid voor annulering, vertraging en langdurige vertraging in het luchtvervoer (scriptie Tilburg), 2011, p. 14-19; P. Mendes de Leon, 'De vulkaan in IJsland en de Sturgeon-zaak uit Luxemburg leiden tot uitbarstingen', NJB 2010/958, p. 1219; C. van Dam, 'Luchtvaartmaatschappijen zijn niet gek op passagiersrechten', NJB 2010/547.
- [17] M. Caswell, 'Coronavirus: European Commission to relax slot usage obligations', Business Traveller 11 maart 2020; D. Mebius, 'Halflege toestellen door coronavirus, maar vluchten gaan door', Volkskrant 9 maart 2020; K. Van Eyken, 'Vliegmaatschappij vliegt met bijna lege toestellen: "Corona leidt tot spookvluchten"', Het Laatste Nieuws 10 maart 2020; B. Vollebregt, 'KLM'er Ingrid Brama weet niet wat ze meemaakt: 'Met lege toestellen vliegen, dat bedenken je niet'', Trouw 16 maart 2020.

OP REIS MET HET RECHT

DOOR: NICK DE HEK

Na een lange tentamenweek is het dan eindelijk zo ver: je gaat lekker op vakantie naar het zonnige zuiden. Met een koffer die nét nog dicht past kom je aan op het vliegveld. Paspoort? Check! Zwembroek? Check! Zonnebril? Check: de reis kan beginnen! Met het vliegtuig op vakantie lijkt eigenlijk ontzettend makkelijk: je stapt in, gaat lekker zitten, en binnen een paar uur kun je duizenden kilometers verder zijn. Welke rechtsregels gaan er eigenlijk (onopgemerkt) aan je voorbij als je met het vliegtuig reist?

Veel van de regels over de veiligheid op de luchthaven zijn op Europees niveau vastgesteld, via Verordening 300/2008. Bekend zijn de regels over wat je wel en niet mee mag nemen in je handbagage, en hoe de controle daarop moet worden uitgevoerd met betrekking tot de hoeveelheid vloeistoffen je mag meenemen. Maar ook dingen als de indeling van een luchthaven zijn vastgesteld. Zo moet een luchthaven altijd in een 'landzijde' en

'luchtzijde' zijn ingedeeld, en moet toegang tot de luchtzijde beperkt worden. Om die reden is ook vastgelegd dat als je werkzaam bent in het beveiligde gebied van de luchthaven, je met succes een achtergrondcontrole moet hebben doorlopen. Europese regels stellen bijvoorbeeld ook vast dat een vliegtuig voor vertrek altijd een beveiligingscontrole moet doorstaan, om te checken of er geen verboden voorwerpen aan boord zijn.

Nadat je dus door de controle bent en in het beveiligde deel van de luchthaven terecht komt, is het voor veel mensen vaak shoppen geblazen. Winkels vol parfum, cosmetica, merkkleding, elektronica, alcohol en tabakswaaren nodigen je uit om voor het vliegen nog even gebruik te maken van de “deals” die gelden achter de douane. Immers, je betaalt geen belasting. Of lijkt dat maar zo?

Een algemeen misverstand is dat je op de luchthaven nooit belasting betaalt: slechts voor vluchten buiten de EU kun je belastingvrij winkelen. In 1999 zijn de regels voor belastingvrij aankopen doen aangepast en sindsdien is belastingvrij inkopen doen binnen de EU eigenlijk al verleden tijd. Vlieg je echter buiten de EU, dan hoef je inderdaad geen belasting te betalen. Je bevindt je namelijk niet meer in Nederland, maar ook nog niet in een ander land, en bent dus nergens belastingplichtig voor de aankopen die je doet.

Na alle winkels is het dan eindelijk tijd om in te stappen. Ten minste, als het vliegtuig niet vertraagd of geannuleerd is. Ook deze regels zijn op Europees niveau geregeld, in Verordening 261/2004 inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers. Bij instapweigering en annulering of langdurige

vertraging van vluchten heb je in principe altijd recht op bijstand van de luchtvaartmaatschappij. Bij meer dan drie uur vertraging op een Europese vlucht heb je recht op vergoeding van eten en drinken. Duurt de vertraging meer dan vijf uur, dan heb je zelfs recht op volledige terugbetaling van de ticketprijs of een retourvlucht naar de plaats van bestemming. Als je vlucht zelfs pas een dag later vertrekt, krijg je bovendien gratis accommodatie toegewezen. Daarnaast kan het voorkomen dat je vlucht overboekt is of helemaal geannuleerd wordt; ook dan heb je recht op bijstand.

Deze regels gelden echter niet bij overmacht; zoals weersomstandigheden, terrorisme of medische noodlandingen. Veel maatschappijen beroepen zich snel op overmacht, maar uit jurisprudentie blijkt dat bijvoorbeeld een staking van het eigen personeel of technische verstoringen geen overmachtsituaties zijn.

Maar gelukkig gaat het meestal gewoon goed en zit je keurig op tijd in het vliegtuig. Ook aan boord gelden een flink aantal regels die de veiligheid op een uniforme wijze moeten garanderen. Veel standaarden en richtlijnen zijn afkomstig van de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie, een afdeling van de VN, of van de handelsorganisatie International

OP REIS MET HET RECHT

Air Transport Association, bestaande uit luchtvaartmaatschappijen. Zij stellen samen regels op voor welke veiligheidsaspecten op welke manier gewaarborgd moeten zijn aan boord van een vliegtuig. Om deze reden moet bijvoorbeeld voor iedere vlucht nog één keer worden uitgelegd hoe je een stoelriem vastmaakt en waar de nooduitgangen zijn, maar ook dingen als de standaard zinnen waarmee de piloot communiceert met de luchtverkeersleiding en de manier waarop uitgangen zijn aangegeven zijn vastgelegd. Ook hier speelt weer een stukje Europees recht: vliegtuigmaatschappijen die de veiligheid niet genoeg garanderen kunnen via Verordening 2111/2005 door de Europese Commissie op een zwarte lijst worden gezet. Deze mogen dan niet vliegen binnen de EU.

Al deze regels zijn er natuurlijk vooral om er voor te zorgen dat het meestal gewoon goed verloopt, en dus kom je na een reis vol onopgemerkte regels aan op je bestemming om te genieten van een welverdiende vakantie. Voorlopig kunnen we helaas niet met het vliegtuig reizen, maar mocht je over een tijdje weer het vliegtuig pakken, dan weet je als échte rechtenstudent nu in ieder geval welk recht er achter de hele reis zit!

SIRIUS M

De eerste scène van het Dies-toneelstuk 2019.

Introductiekamp 2019 m

Antoinette en Marjan op spectaculaire wijze uitgebeeld tijdens het Dies-toneelstuk 2019.

Voor sommigen de grootste grond 2019

MEMORIES

et alle eerstejaars.

Maarten de Boeck en David Kramer (buiten beeld) hevig in debat tijdens de Kies-ALV.

e stap in hun leven. – Play-

Het nieuwe bestuur samen met het oude bestuur tijdens de Kies-ALV.

SIRIUS M

Handen in de lucht tijdens het Diesgala!

De afgestudeerde Sirii in van Universiteit Utrecht.

Vooraf aan het Diesgala een dinertje voor de gelukkige Sirii die zijn getrokken in de loting.

Gooi die hoedjes maar in d

MEMORIES

het academiegebouw

Uuuuu tijdens het Sirius-meets-Tilia-feest.

De lucht! En verdient!

Sirii tijdens het Sirius-meets-Tilia-feest!

SKYPEN MET...

DOOR: NICK DE HEK EN SOPHIE VAN BERGEN

Eigenlijk wilde de Oprecht-redactie deze editie graag de oude rubriek “Eten bij...” in ere herstellen. De datum werd geprikt, maar helaas stond de coronacrisis ook deze afspraak in de weg. Maar natuurlijk lieten we het daar niet bij zitten, dus besloten we Emma Linkwitz, Ella Pijnacker Hordijk en hun gloednieuwe huisgenoot Maud de Ruiter via Skype te interviewen over het leven in hun Sirius-huis!

Hoe zijn jullie huisgenoten van elkaar geworden?

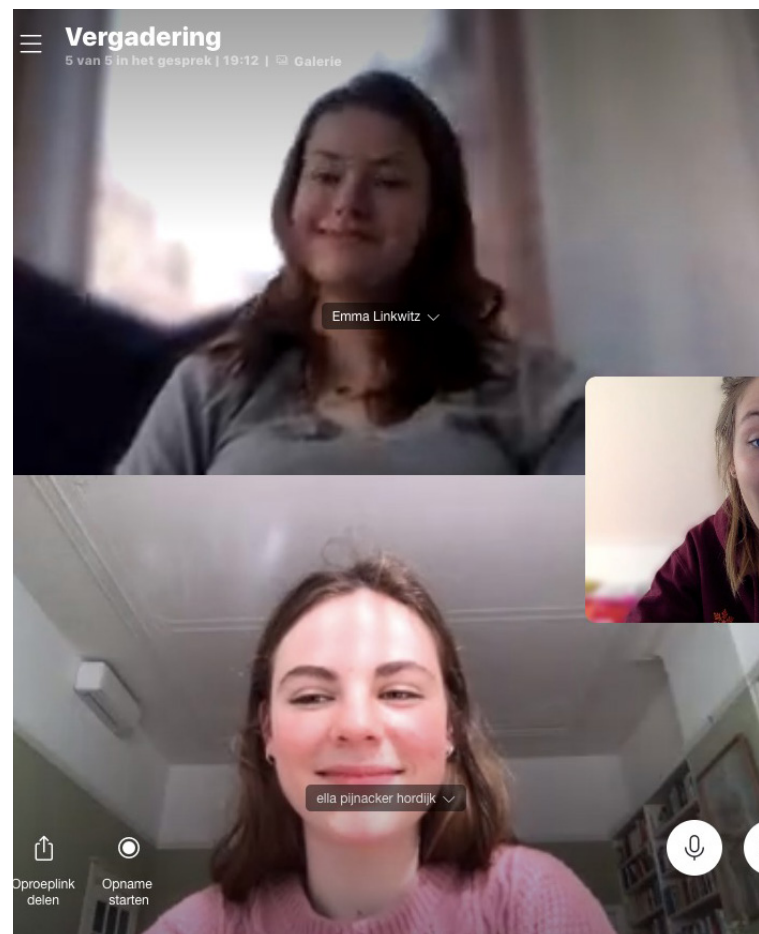
Emma: We hebben het huis via Ella's ouders, en toen vertelde ze dat ze nog een huisgenoot zocht, dus toen heb ik mezelf aangeboden.

Ella: Nou, je had jezelf wel uitgenodigd, maar het was wel een logische keuze ofzo, het was niet raar. Toen kwam er een kamer vrij, en we gaan sowieso al wel veel met Maud om, dus toen was Maud de meest logische keuze.

Maud: Ik woonde er sowieso al een beetje, want ik was er ook heel vaak, haha.

Hebben jullie een huisnaam?

Ella: We heten huize Kers op de Taart, want we wonen in de Kersstraat. We hadden eerst nog niet echt een naam, maar op onze housewarming twee weken geleden hadden we zo'n straatbord gekregen van vrienden van mij met “Huize Kers op de Taart”, dus toen is dat onze naam geworden.

Wat karakteriseert jullie huis? Hebben jullie gemeenschappelijke hobby's of een echte huysactiviteit? Zijn jullie een echt 'meisjes-huis'?

Maud: Nee, dat denk ik niet. Ik woon

er nog niet, maar nee, haha.

Ella: Ja ik weet het niet, gewoon altijd met elkaar aan het chillen ofzo? Of niet altijd, maar meestal zijn we wel in dezelfde ruimte te vinden, en dat vind ik wel gezellig. We doen wel veel samen, maar we respecteren elkaars

ruimte ook hoor. Emma gaat ook altijd twee uur eerder naar bed, dus dat helpt ook, haha.

Emma: Ik ben het aan het verbeteren hoor! In my defense, ik sta ook altijd twee uur eerder op.

Ella: Ja, dat is zo.

Maud: In Berlijn ging jij ook altijd

twee uur eerder slapen, maar werd je alsnog altijd een half uur later wakker dan ik.

Emma: Ja, maar dat is anders, want dat is ook een andere stad, dan slaap je ook anders.

Als we nu wel met z'n allen zouden eten, wat zouden jullie dan voor ons maken?

Ella: De Kersstraat-pasta! Dat is pasta met pesto, kikkererwten, rucola en courgette. Dat is een compromis, want Emma wil altijd van die liflafjes eten en ik wil gewoon pasta, dus dan maken we gewoon volkorenpasta en dan zijn we allebei blij.

Wie is dan de kok bij jullie?

Ella: Eigenlijk allebei wel. We hebben meestal niet echt zin in onze huistaak, maar koken gebeurt wel.

Wat vinden jullie tot nu toe van het ULC en van Sirius?

Emma: Nou, op dit moment een beetje saai, maar verder wel heel leuk.

Want was het wat jullie hadden verwacht toen jullie onderweg waren naar het Introkamp?

Maud: Ik was best wel opgelucht dat er gewoon normale leuke mensen

SKYPEN MET...

waren, haha.

Ella: Ik kende jou ook al Maud, dat vond ik heel erg chill. Maud zat in het UIT-groepje van mijn vriendje, dus ik had haar al een paar keer gezien. Dus dat was best wel relaxt.

Maud: En Emma had ik al ontmoet in de trein naar introkamp, maar dat was Emma alweer vergeten haha.

Wat is jullie leukste Sirius-herinnering tot nu toe?

Ella: The Matrix in Berlijn! Of het gala.

Emma: Ja, gala was ook erg leuk.

Als jullie één nieuwe regel in zouden mogen voeren in jullie huis, welke regel zou dat zijn?

Emma: We hebben nu een regel dat je twee euro moet betalen als je de huistaak niet hebt gedaan.

Emma: Ik zou invoeren "Verwarming uit 's nachts". (*schraapt keel*)

Ella: Ja maar kijk, ik zet hem heel vaak lager hoor! Ik ben het één keer vergeten.... Een weekend. En als het aan Emma ligt, is het echt ijskoud. 16,5 graad vindt zij prima.

Maar Emma, jij hebt je in je eerste mail naar alle leden voorgesteld als degene die het altijd koud heeft?

Emma: Ja, maar in het normale leven heb ik het koud, maar ik vind het gewoon normaal als alle ramen open zijn.

Ella: Ik zou als regel invoeren "Geen muziek voor 9:00 's ochtends". Emma had laatst op de box heel hard muziek op om 8:15 's ochtends terwijl ik nog lag te slapen. En het was ook nog eens een slecht nummer!

Emma: Maud, kom op, jij bent daar niet voor toch?

Maud: Nee. Ik weet zelf alleen geen regel, haha.

We gaan nu een stem rondje doen. Wie is de slordigste huisgenoot?

Emma en Maud: Ella!

Ella: Ja, ik denk ik misschien wel. Maar Maud is het sowieso niet, jij bent een beetje een opruim-freak. Oh ik heb nog een regel: "Overal in het huis mogen posters en foto's hangen."

Maud: Oh dan weet ik mijn regel: alle posters en foto's moeten recht hangen.

Wie is de luidruchtigste huisgenoot?

Ella: Emma, vooral als ze muziek op zet...

Als je iets mocht kiezen in huis wat er nu nog niet is, wat zou je kiezen?

INTERVIEW

Maud: Een tosti-ijzer.

Emma: Ik had dus een tosti-ijzer in mijn vorige huis, maar ik ben die vergeten mee te verhuizen. En ik durf hem niet meer op te halen, want het is nu net iets te laat om hem nog op te komen halen.

Ella: We hebben ook nog niks in de tuin, maar Maud gaat volgens mij tuingereedschappen meenemen.

En als laatst: hoe komen jullie de quarantainetijd door?

Ella: Ik ga morgen weer naar Utrecht. We moeten op Mauds kamer nog gaan verven, want daar staat nu nog een kindertekening op de muur.

Emma: We kunnen ook maandag die friettafel bestellen waar ik nog een tegoedbon voor heb?

SIRIUS
OPRECHT